

Figuur 1. Kruipganzerik in de Bierlap.

Kruipganzerik in Meijendel

In 2013 werden in de Bierlap op één groeiplaats ca. 50 exemplaren van Kruipganzerik (*Potentilla anglica*) aangetroffen. Voor zover bekend was dit de eerste vondst van deze soort in Meijendel. Door Bart Dijkstra

Trefwoorden: Kruipganzerik, Potentilla, Bierlap

Op 7 juli 2013 vond ik in de Bierlap in Meijendel tijdens het inventariseren van kilometerhok 84-461 in het kader van Het Nieuwe Strepen project van Floron een groeiplaats van Kruipganzerik (Fig. 1). Bij monde van Harrie van der Hagen vernam ik dat de soort nog niet eerder in Meijendel was waargenomen. Of het werkelijk een nieuwe vestiging betreft valt niet met zekerheid

te zeggen. Wellicht is de soort tot nu toe over het hoofd gezien. Er is wel een vijftal waarnemingen van voor 1950 bekend uit de landgoederenzone grenzend aan Meijendel (Nationale Databank Flora en Fauna via Laurens Sparrius). Het betreft waarnemingen op kilometerhokniveau. Meer details van deze waarnemingen zijn helaas niet bekend. Eén van deze hokken overlapt een stukje met de duinen ter hoogte van de Oude Rijs. Dat zou dus ook een waarneming uit Meijendel kunnen zijn.

Kruipganzerik groeit op de vindplaats in de Bierlap met zo'n 50 exemplaren op een grazige strook omgeven door berkenbos. Het betreft een enigszins heischrale duingraslandvegetatie met onder meer Gewoon struisgras (*Agrostis capillaris*), Gewone veldbies (*Luzula campestris*), Tandjesgras (*Danthonia decumbens*) en een goed ontwikkelde moslaag met Groot laddermos (*Pseudoscleropodium purum*). Het gebied wordt extensief begraasd met Konikpaarden en Galloway koeien. In de zomer van 2014 heb ik de locatie in de Bierlap opnieuw bezocht en er een vegetatieopname gemaakt (Fig. 2, Tabel 1). Deze opname is opgenomen in de database van het Vegetatiemeetnet van de Provincie Zuid-Holland. De plant was op dat moment alleen vegetatief aanwezig.

Opmerkelijk is dat, eveneens in 2014, één enkele plant is aangetroffen op een andere plaats in Meijendel, in een duingrasland langs de Meijendelseweg (Wim Rubers, Waarneming.nl). Ik heb de plek bezocht in januari 2017 en de soort blijkt hier nog steeds aanwezig. Deze groeiplaats is opener en kruidenrijker dan die in de Bierlap, met onder andere Fijn schapengras (*Festuca filiformis*), Viltganzerik (*Potentilla argentea*), en ook hier veel Groot laddermos.

Kruipganzerik is een soort van zonnige tot half beschaduwde plaatsen op vrij natte tot vrij droge, matig voedselarme tot matig voedselrijke, kalkarme, zwak zure, grazige, vaak verstoorte grond (zand, leem, veen en klei). Zij komt voor op allerlei soorten standplaatsen zoals slootkanten, heischraal grasland, schrale bermen, bossen (langs boswegen), bosranden, heggen, struwelen, dijken (onbemeste zandige plekken), landscheidingskaden, zeeduinen (humeuze duinvalleien), moerassen en schraallanden. Kruipganzerik heeft in Nederland een ruime verspreiding en is plaatselijk vrij algemeen in kalkarme duinen, in laagveengebieden, en op de hogere zandgronden. Elders is de soort zeldzaam (NDFV Verspreidingsatlas, 2017).

Tabel 1. Vegetatieopname van de groeiplaats van Kruipganzerik in de Bierlap, Meijendel.

Drienvervige zegge	<i>Carex trinervis</i>	1
Duinriet	<i>Calamagrostis epigejos</i>	+
Fijn schapengras	<i>Festuca filiformis</i>	2m
Gestreepte witbol	<i>Holcus lanatus</i>	2m
Gewone paardenbloem	<i>Taraxacum officinalis</i>	r
Gewone veldbies	<i>Luzula campestris</i>	2b
Gewoon gaffeltandmos	<i>Dicranum scoparium</i>	2m
Gewoon reukgras	<i>Anthoxanthum odoratum</i>	1
Gewoon struisgras	<i>Agrostis capillaris</i>	2b
Groot laddermos	<i>Pseudoscleropodium purum</i>	4
Hondsroos*	<i>Rosa canina</i>	+
Jakobskruiskruid	<i>Jacobaea vulgaris</i>	r
Kruipganzerik	<i>Potentilla anglica</i>	2a
Mannetjesereprijs	<i>Veronica officinalis</i>	+
Ratelpopulier*	<i>Populus tremula</i>	+
Rond boogsterrenmos	<i>Plagiomnium affine</i>	+
Rood zwenkgras	<i>Festuca rubra</i>	2m
Schapenzuring	<i>Rumex acetosella</i>	1
Sierlijk rendiermos	<i>Cladina ciliata</i>	1
Tandjesgras	<i>Danthonia decumbens</i>	1
Wilde lijsterbes*	<i>Sorbus aucuparia</i>	r
Zachte berk*	<i>Betula pubescens</i>	r
Zandhaarmos	<i>Polytrichum juniperinum</i>	+
Zandstruisgras	<i>Agrostis vinealis</i>	2b
Zandzegge	<i>Carex arenaria</i>	2m
Zeegroene zegge	<i>Carex flacca</i>	1

* bomen en struiken betreffen lage opslag in de kruidlaag.

Betekenis bedekkingscodes (aangepaste schaal van Braun-Blanquet):

r	bedekking < 5%	≤ 4 ex. in de opname
+	bedekking < 5%	minder dan 3 ex. per m ²
1	bedekking < 5%	3-10 ex. per m ²
2m	bedekking < 5%	meer dan 10 ex. per m ²
2a	bedekking 5 - 12%	aantal willekeurig
2b	bedekking 13 - 25%	" "
3	bedekking 26 - 50%	" "
4	bedekking 51 - 75%	" "
5	bedekking 76 - 100%	" "

De vondst van Kruipganzerik in Meijendel sluit aardig aan bij het landelijke verspreidingspatroon, hoewel de soort zeldzaam is in de kalkrijke Zuid-Hollandse duinen. Verspreid zijn hier wel minder kalkrijke plaatsen aanwezig, vooral verder van de zee af waar het al wat oudere duinzand door geleidelijke ontkalking minder kalkrijk is geworden. Dit op zich natuurlijke proces is nog versterkt door de verzurende invloed van luchtverontreiniging. Op wat lager gelegen, min of meer vlakke grazige plaatsen, zoals de duingraslanden in de Bierlap en langs de Meijendelseweg, zijn hierdoor geschikte groeiplaatsen voor Kruipganzerik ontstaan. Gezien de aard van de hier besproken vindplaatsen van Kruipganzerik lijkt het niet onwaarschijnlijk dat de soort op nog meer plaatsen in Meijendel kan worden gevonden!

Bart Dijkstra
bartd@xs4all.nl

Figuur 2. Locatie vegetatieopname met Kruipganzerik in de Bierlap.